

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V KADENCJA**

Warszawa, dnia 25 października 2002 r.

Druk nr 242

**KOMISJA
USTAWODAWSTWA
I PRAWORZĄDNOŚCI**

**Pan
Longin PASTUSIAK
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 84 ust. 1 Regulaminu Senatu Komisja Ustawodawstwa i Praworządności wnosi projekt uchwały w osiemdziesiątą rocznicę przywrócenia Senatu Rzeczypospolitej.

Jednocześnie informuję, że w dalszych pracach nad tym projektem uchwały komisję reprezentować będzie senator Teresa Liszcz.

W załączeniu przekazuję projekt uchwały.

Przewodnicząca Komisji
Ustawodawstwa i Praworządności
(-) Teresa Liszcz

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w osiemdziesiątą rocznicę przywrócenia Senatu Rzeczypospolitej

28 listopada bieżącego roku mija 80 lat od pierwszego posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej, przywróconego w odrodzonej, po ponad 100 latach niewoli, Polsce przez Konstytucję Marcową.

Senat Drugiej Rzeczypospolitej, wbrew swojej długiej i świetnej tradycji, został ukształtowany jako organ władzy ustawodawczej o bardzo ograniczonych kompetencjach. Mimo to, dzięki swej powadze i kwalifikacjom członków, zyskał wysoką pozycję w państwie. W pełni wykorzystując i umacniając swą aktywną postawą konstytucyjne uprawnienia, znacząco wpływał na jakość ustawodawstwa i łagodził grożące stabilności państwa polityczne konflikty.

Obecny Senat Rzeczypospolitej, ponownie wskrzeszony w 1989 r. po przerwie spowodowanej czasami okupacji i Polski Ludowej, czuje się spadkobiercą wielkiej tradycji Senatu Pierwszej i Drugiej Rzeczypospolitej. Ta tradycja zobowiązuje do tego, aby przy najlepszym wykorzystaniu konstytucyjnych uprawnień, Senat jako izba rozsądku, refleksji i umiaru pełnił funkcję strażnika dobrego prawa i czynnika stabilizacji politycznej państwa oraz opiekuna Polonii i Polaków za granicą.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

UZASADNIENIE

Senat jest głęboko zakorzeniony w historii Państwa Polskiego.

W Pierwszej Rzeczypospolitej istniał od XIV wieku jako Rada Królewska, a od końca XV wieku także jako jeden z trzech stanów powstałego wówczas Sejmu – obok króla i Izby Poselskiej. W skład ówczesnego Senatu wchodziłi dożywotnio mianowani przez króla dostojnicy duchowni i świeccy.

W Konstytucji 3 Maja Senat stanowił jedną z dwóch izb sejmowych, o mniejszych niż Izba Poselska kompetencjach. Składał się z biskupów, wojewodów i kasztelanów.

Po rozbiorach Senat – jako jedna z dwóch izb Sejmu, złożona z dostojników mianowanych przez panującego – istniał w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości zamiar przywrócenia Senatowi spotkał się początkowo z ostrym sprzeciwem sił lewicowych, które uznawały drugą izbę parlamentu za ostoję konserwatyzmu. W wyniku kompromisu politycznego Senat zaistniał w Konstytucji Marcowej w 1921 r. jako drugi obok Sejmu organ władzy ustawodawczej, wybieralny, lecz o mocno ograniczonych kompetencjach.

Po wyborach w dniu 12 listopada Senat I kadencji Drugiej Rzeczypospolitej zebrał się na inauguracyjnym posiedzeniu w dniu 28 listopada 1922 r., otwartym przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego. Pierwszym marszałkiem Senatu został wybrany Wojciech Trąmpczyński, pod którego laską, Izba ta gromadząca wiele wybitnych osobistości duchownych i świeckich, osiągnęła wielki prestiż w państwie. Pełniła też rolę protektora polskiej emigracji i Polaków za granicą.

Konstytucja Kwietniowa 1935 r. umocniła pozycję Senatu w stosunku do Sejmu lecz jednocześnie oba te organy ustawodawcze podporządkowano Prezydentowi oraz istotnie ograniczyła prawo wyborcze do Senatu i uznała go za izbę elitarną.

Senat Drugiej Rzeczypospolitej zebrał się na ostatnim posiedzeniu w dniu 2 września 1939 r., a w dniu 2 listopada tegoż roku został wraz z Sejmem rozwiązany przez Prezydenta Rzeczypospolitej na Obczyźnie, który jednocześnie zapowiedział nowe wybory do Sejmu i Senatu po upływie 60 dni od zakończenia wojny.

Po wojnie, na podstawie sfałszowanych wyników referendum z czerwca 1945 r., Senat został zniesiony (w rzeczywistości tylko 27%, a nie jak podano oficjalnie – 67% głosujących opowiedziało się przeciwko Senatowi).

Przywrócony ponownie w 1989 r. na podstawie Porozumienia Okrągłego Stołu, Senat został "dopisany" w drodze nowelizacji do Konstytucji 1952 r. nie jako równoprawna izba ustawodawcza lecz jako organ o ograniczonych w stosunku do Sejmu kompetencjach.

Niniejsza uchwała ma na celu przypomnienie chlubnych tradycji Senatu, których spadkobiercą czuje się nasza Izba.

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
